

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R.P. Richardi Lyncei ... Vniversa Philosophia Scholastica

Complectens Metaphysicam, id est, Scientiam de Ente incorporeo, seu
transnaturali

Lynch, Richard

Lvgdvni, 1654

IV. Cuiusmodi sit diuisio entis in substantiam, & accidens?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95247](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95247)

stantia à nobis per substantiam non definitur, sed solum definitio substantia quasi à posteriori à nobis per substantiam probatur: ne videlicet, cum substantia inferius per substantiam definienda sit, circum vitiosum committamus.

13 Verum contra hanc sententiam obici potest primo, totum per se non distingui realiter à suis partibus, sicuti supponitur. Secundo, essentiam diuinam non habere esse completum realiter distinctum ab omni pluralitate, cum tribus personis eadem sit, & tamen substantiam esse. Tertio substantiam à nobis definiti per conceptum disiunctiuum, siue per eius inferiora, substantiam nimirum completam, & incompletam in hunc modum: substantia est esse completum, &c. vel esse completum, quod ad eiusmodi complementum quidditatiue attinet: recidimus ergo in vitium, quod in aliis carpinus. Quarto, distingui à pluralitate est attributum vnitaris, aut certe veritatis: quorum alterum nobis: alterum aliis placuisse lib. 2. tractatu 5. cap. 2. & tract. 6. cap. 1. huius operis ostendi: ergo cum substantia per eiusmodi distinctionem definitur, per attributum aliquod entis, aut substantia definitur: ac proinde magis describitur, quam definitur.

14 Ceterum hæc argumenta ponderosa non sunt. Ad primum lib. 2. Phys. tract. 9. factum est satis. Ad secundum respondeo, essentiam diuinam non distingui à collectione plurium personarum realiter inadaquate distinctarum: ceterum distingui à quauis collectione rerum realiter adaequate distinctarum, quæque nec immediate, nec mediate, siue in tertio identificentur; nobis autem de hac sola posteriori distinctione sermonem esse. Ad tertium respondeo: definitio à nobis data ita exponi potest, ut distinctionem omnem inferiorum excludat: etenim hoc, quod est, quidditatiue attinere ad esse completum distinctum ab omni pluralitate, ab omni distinctione, atque descensu ad inferiora substantia abstrahit: aliunde vero nulla est substantia, cui talis conceptus non congruat: siquidem substantia incompleta quidditatiue attinet ad esse completum, quod constituit: ipsum verò esse completum ad seipsum quidditatiue attinet, cum sibi ipsi nihil non quidditatum sit. Quid? quod substantiam completam, quæ sola prædicabilis est, definiuisse absque distinctione satis sit.

15 Ad quartum respondeo: in primis veritas, aut, si mauis, vnitas, abstrahit ab eo, quod esse, quod distinguit, completum, vel incompletum sit. Deinde esse rei non præcisè à pluralitate, sed ab omni non ipsa distinguit: cum ergo substantia à nobis definiatur per distinctionem, non vtunque, sed à pluralitate, & insuper per esse completum: certè per meram vnitatem, aut veritatem à nobis minime definitur: solumque nostræ definitionis aliqua particula ad vnitatem, aut veritatem quodammodo reducitur. Præterea, esto distinctio illa sit vnitas, aut veritas: certè substantia à nobis per passionem non definitur, sed per ordinem, & respectum ad illam: hac ratione substantia est esse completum, quod distinctionem à pluralitate superius explicatam fundat. Sicuti autem res definiuntur sæpe numero per respectum ad effectus, cum quorum existentia nec connectuntur, nec conuertuntur: homo, verbi gratia, per animal rationale, seu principium sensationum: ita à fortiori res aliqua defini potest per habitudinem ad passionem aliquam suam, cum qua recipiatur. Tandem quod inferitur, explicationem substantia à nobis traditam non esse definitionem, sed descriptionem, tantum abest ab inconuenienti, ut expressè doceat Augustinus aliter substantiam explicari non posse;

nam de categoriis cap. 10. sic ait: Descripta igitur vsia, quoniam defini non potuit propter eas causas, quas superius memorauimus, &c. Porro superius cap. 9. causam exhibuit in hæc verba: Sed vsia quoniam secundum artem defini non poterat, quæ præcipit, ut definitio quod possit, tendat; latius à genere sumat exordium: ipsa autem vsia genus non habet, cum omnia ipsa sustineat, per partes eam voluit definire, &c. Quibus verbis significat, vsiam, siue substantiam defini, siue per genus, & differentiam explicari non posse: eo quod substantia prædicamentum, siue primum genus sit: ac proinde sub genere superiori minime contineatur.

CAPVT IV.

Cuiusmodi sit diuissio entis in substantiam, & accidens?

16 Hactenus substantiam, & accidens inter se contulimus: modò cum ente, quod diuidunt, conferenda sunt: atque in primis dubitari solet circa eam diuisionem entis, an adaequata sit, omnesque entis species complectatur: siquidem nonnulli Thomistæ cum Dominico Banez 1. part. partem negantem tuerentur, & existentiam ens quidem esse videlicet in actu, non tamen substantiam, aut accidens arbitrantur. Ceterum hæc opinio ab ipso Banezio secunda editione primæ partis retractata est, & apud plerisque alios iam antiquata: namque existentia, & quicumque similis conceptus est ens: ergo vel est ens per se, & sic substantia erit: vel est ens non per se, sed in alio, & sic accidens erit: nodum igitur in scripto quarit, qui inter hæc duo medium aliquod ab alterutro distinctum inuestigat.

Rursus circa eam diuisionem quæri potest, quodnam sit eius diuissio: siquidem plures cum P. Suarez disp. 3. 2. metaphys. sect. 1. tenent, diuissum eius diuisionis esse ens creatum: quia suprema entis diuissio ac reliquis ordine naturæ prior est eam, quæ in ens creatum, & increatum dissecatur: videlicet, quia ens creatum, & increatum maxime inter se distant, & multo magis, quam substantia, & accidens; aliæque quauis membra diuidentia: eo quod prior illa distantia sit infinita; hæc verò finita: ergo quauis alia diuissio entis est ordine naturæ; atque doctrinæ posterior diuisione entis in creatum, & increatum: ergo diuissio entis in subiectum, & accidens est ea posterior: at non alia ratione, nisi quia ens in communi diuiditur in ens creatum, & ens increatum: & rursus ens creatum in substantiam, & accidens: vnde fit, ut ens creatum sit diuissum eius diuisionis, quæ ens in substantiam, & accidens finditur.

17 Ceterum oppositum probabilius est: nam substantia prout abstrahit à creatura, & increata membrum alicuius diuisionis, & species subiectiua alicuius rationis superioris esse debet, cum non sit ratio omnium vniuersalissima, ut exploratum est: at cum alio, quam accidenti vt sic, diuidere, seu membrum alicuius diuisionis esse non potest: cedo enim aliud, cum quo rationem aliquam superiorem dissecare possit: ergo simul cum accidenti rationem aliquam communem diuidit: eiusmodi autem ratio communis nequit esse ens creatum, cum substantia abstrahens à creatura, & increata, ens creatum minime sit: igitur est ens in communi, prout à creatura, & increata abstrahit: atque adeo hoc est diuissum eius diuisionis, quam substantia, & accidens faciunt. Quod autem obicitur in contrarium, momenti non est: quemadmodum enim si duæ lineæ à centro aliquo ducantur, non quò

quod magis extrema illarum linearum inter se distant, eo magis immediata, & proxima erunt centro, à quo ducuntur, & diuiduntur: sed potius eo magis remota, ac distita ab illo erunt: ita similiter non quod magis duæ aliquæ rationes inter se distant, eo ipso alicui rationi superiori, quam diuidunt, & à qua serie quadam ducuntur magis immediatæ, & proximæ erunt; aut diuisio, quæ per eas fit, diuisio propior, & ordine naturæ prior erit. Quid? quodd substantia Deum reipsa complectitur, quem tamen accidens non complectitur: eo, quodd Deus cum substantia sit, accidentis tamen omnis expertus sit: ac proinde substantia, & accidens infinite inter se distant: haud secus ac ens creatum, & increatum: quare diuisio entis in communi immediata erit, non solum respectu horum, verumetiam respectu illorum.

18 Præterea circa eam diuisionem dubitari potest, quousque eius membra diuidentia inuicem distinguantur? Nonnulli Thomistæ cum Soncinæ 7. metaphys. quæst. 36. tuerentur, oportere accidens distinguui à substantia, tanquam rem à re, siue distinctione reali absoluta: cum enim modus realiter absolute substantiæ identificetur, magis substantia ipsa, quam eius accidens erit: vt ergo aliquid accidens sit, modus non sit, necesse est. Verum hæc sententia tuenda non est: quia actio, duratio, & vbicatio accidentia vera, & realia sunt, vt aduersarij etiam fatentur, & constat ex eo, quodd inter nouem prædicamenta accidentalia computentur: & tamen modi sunt, & à substantia tantum modaliter, siue ex natura rei distinguuntur. Quod autem in contrarium obiicitur, parum vrget: siquidem identitas reali absoluta coherens cum distinctione reali modalis, quam supra lib. 2. summam, & nulla minorem ostendimus, vera identitas non est, sed tantum identitas secundum quid: vnde modus substantiæ verè, & propriè non substantia, sed accidens erit.

19 Alij apud Patrem Suarez disputatione 3. 2. metaphys. sect. 1. num. 21. sentiunt, de ratione accidentis non esse ullam distinctionem realem etiam modalem, sed sufficere distinctionem solius rationis: videlicet, quia prædicamentum vnus accidentis sola ratione interduum distinguatur à prædicamento alterius accidentis, vt in actione, & passione cernere est: ergo etiam prædicamentum accidentis alicuius interdum à substantia prædicamentali sola ratione distinguetur. Verum hæc etiam sententia probanda non est: quia accidens verè, & propriè alicui accidit, aut intrinsecè, aut certè extrinsecè, vt vel ex ipso nominis etymo liquet: at accidens non nisi substantiæ tandem accidit verè, & propriè: ergo à substantia verè, & propriè distinguitur: aliàs sibi metipso verè, & propriè accidet: quod manifestè absurdum est. Rursus in Deo verum, & reale accidens nullatenus reperitur: si ad verum, & reale accidens sola distinctio rationis sufficeret, in Deo verum, & reale accidens reperiri posset, cum immensitas, æternitas, aliaque eius attributa ab eo ratione nostra distinguantur: ergo, &c. Maior est omnium Theologorum cum Augustino lib. 5. de Trinitate, cap. 4. ibi: *Nihil itaque accidens in Deo, quia nihil mutabile, aut amissibile*: & cum Cytillo lib. 1. thesauri cap. 1. ibi: *Accidens Deo nullum inesse potest, perfectio enim ex seipso nihil accidere potest*. Quod autem in contrarium obiicitur, duntaxat conuincit, accidens aliquod sola ratione distinguui posse ab aliqua substantia, vna, vel multiplici, verbi gratia, relationem prædicamentalem similitudinis à duplici substantia, quæ inuicem assimulantur. Cæterum non conuincit, accidens ratione tantum distinguui posse ab ea substantia, cuius verum, ac proprium accidens

est: si enim inter id, quod accidit; & id, cui accidit, necessaria est aliqua distinctio, vbi accidens verè, ac propriè tale sit, distinctio impropria, & solius rationis esse non poterit.

Postremò circa eam diuisionem dubitari potest, an possibilis sit substantia aliqua etiam creata omnis accidentis expertus, siue omnis compositionis accidentalis impositus: Quamuis autem partem negantem communiter supponi magis, quam probari, aut etiam in controuersiam reuocari videam: nullam tamen repugnantiam comperio in eiusmodi substantia, quæ ab omni accidenti immunis sit, quæque per seipsam sit in loco, sit in tempore; & suos producat effectus, & à suis causis producat: etenim talis substantia non esset immutabilis, vt aliqui videntur insinuare: merito enim distinctionis realis virtualis; aut, si maior, solius rationis inter eius essentiam, & existentiam substantialem ab esse ad non esse, & à non esse ad esse mutari posset, quæ summa mutabilitas est. Rursus ea substantia non esset summe, & infinite simplex more naturæ diuinæ: tum quia haberet compositionem virtualem, quam in Deo minime reperiri probabile esse multi putant. Tum etiam quia eiusmodi substantia omnis compositionis accidentalis; & quod fortè consequens est, substantialis expertus, æquiuvalenter composita esset, & perinde à Deo destrui posset, ac si formaliter composita esset, partesque dissolubiles, & interitui obnoxias haberet: ad summam autem, ac infinitam simpliciter simplicitatem oportet, vt quod ea pollet, omnem compositionem etiam æquiualentem excludat: qua ratione ad summam, & infinitam perfectionem Dei attinet, vt perfectiones omnium rerum creaturarum æquiuvalenter contineat: haud aliter ac perfectiones proprias formaliter continet.

Non me præterit, complures Patres oppositum innuere: vnus pro omnibus sufficiat Augustinus, cuius hæc sunt verba lib. 6. de Trinitate, cap. 6. ibi: *Creatura quoque spiritalis, sicut est anima, est quidem in corporis comparatione simplicior: sine comparatione autem corporis multiplex est etiam ipsa non simplex: nam ideo simplicior est corpore, quia non mole diffunditur per spatium loci, sed in vnoquoque corpore, & in toto tota est, & qualibet eius parte tota est: & ideo cum sit aliquid in quauis exigua particula corporis, quod sentiat anima, quamuis non fiat in toto corpore, illa tamen tota sentit, quia tota non latet; sed tamen etiam in anima, cum aliud sit, artificiosum esse, aliud inertem, aliud acutum, aliud memorem, aliud cupiditas, aliud timor, aliud letitia, aliud tristitia: possintque & alia sine aliis, & alia magis, alia minus innumerabilia, & innumerabiliter in anime natura inueniri, manifestum est, non simplicem, sed multiplicem esse naturam: nihil enim simplex mutabile est, omnis autem creatura mutabilis*. Verum hoc testimonio, & aliis similibus id tantum conuincitur, solum Deum esse summe, & infinite simplicem; nullamque creaturam factam, aut factibilem ea simplicitate præditam esse. Hoc autem quatenus cum nostra sententia cohereat, in eius probatione nuper vidimus.

C A P V T V.

Explicantur diuisiones quedam substantia.

Substantia dissecare consuevit in primam, & secundam: hæc est iuxta Aristotelem, quæ de subiecto quidem dicitur, in subiecto autem non est, veluti homo, qui de subiecto multiplici Petro, verbi gratia,